

Ι Σ Π Α Ν Ι Α

Μετά τινας ημέρας, καλός τις φίλος μοι εὔρε φιλόξενον τινα οἶκον, casa de huespedes, ὡς τοὺς ἀποκαλοῦσιν ἐν Ἰσπανίᾳ, καὶ κατέλυσα ἐν αὐτῷ.

Οἱ φιλόξενοι οὗτοι οἶκοι δὲν εἶνε ἄλλο ἢ οἰκογένειαι, αἵτινες παρέχουσι τροφήν καὶ κλίνην εἰς φοιτητάς, ἡθοποιούς, ξένους, μὲ διαφόρους τιμὰς, ἐννοεῖται, ἀναλόγως τῆς ποιότητος τῆς τροφῆς καὶ τῆς κλίνης, ἀλλὰ πάντοτε εὐθηνότεροι τῶν ξενοδοχείων καὶ μὲ τὸ ἀνεκτίμητον πλεονέκτημα ὅτι ἐκεῖ ἀναπνέει τις ἀέρα οἰκογενειακόν, συνάπτει φιλικὰς σχέσεις καὶ τὸν περιποιῶνται μᾶλλον ὥς ἀνθρώπον τῆς οἰκογενείας ἢ ὡς οἰκότροπον.

Ἡ οἰκοδόσποινα ἦτο καλὴ τις κυρία πεντηκοντοῦτις, χήρα ζωγράφου τινὸς σπουδάζσαντος ἐν Ῥώμῃ, Φλωρεντίας καὶ ἐν Νεαπόλει καὶ διφυλάξαντος καθ' ὅλον του τὸν βίον εὐγνώμονα καὶ προσφιλῆ ἀνάμνησιν τῆς Ἰταλίας. Καὶ αὕτη δέ, φυσικῶς, ἔτρεφε διὰ τὸν τόπον μας ζωηρότατην συμπάθειαν, μοὶ τὸ ἀπέδειξε δὲ παρευρισκομένη πάντοτε εἰς τὸ γεῦμα μου, διηγουμένη μοι τὸν βίον, τὸν θάνατον καὶ τὰ κατορθώματα ὧν τῶν συγγενῶν τῆς καὶ ὧν τῶν φίλων τῆς, ὡς νὰ ἦμην ὁ μόνος ἐμπιστος, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἐν Μαδρίτῃ.

Ὀλίγους Ἰσπανοὺς ἤκουσα ὁμιλοῦντας τόσον εὐκόλως, τόσον εὐλευθέρως καὶ μὲ τόσην ἀφρονίαν φράσεων, λέξεων, παραβολῶν, παροιμιῶν, ρητῶν.

Τὰς πρώτας ἡμέρας τὰ ἔχασα κυριολεκτικῶς ἡνιόρουν ὀλίγον, ἔπρεπε νὰ τὴν παρακαλῶ κάθε στιγμήν νὰ ἐπαναλαμβάνῃ δὲν κατῴρθουν νὰ γίνωμαι πάντοτε καταληπτός ἐνόησα ἐν ἐνὶ λόγῳ, ὅτι σπουδάζων τὴν γλῶσσαν εἰς τὰ βιβλία, εἶχον ἐξοδεύσει πολὺν χρόνον συσσωρεύων ἐν τῇ κεφαλῇ μου φράσεις καὶ λέξεις, αἵτινες δὲν χρειάζονται σχεδὸν ποτὲ ἐν τῇ συνήθει ὁμιλίᾳ, ἐνῷ εἶχον παραλήψει πλείστας ἄλλας, αἵτινες εἶνε ἀπαραίτητοι.

Ἐδέησε λοιπὸν ν' ἀρχίσω ἐκ νέου νὰ συλλέγω, νὰ σημειῶνω καὶ πρὸ πάντων, νὰ στέκω πάντοτε μὲ τὰ ὧτα τεταμένα, ὅπως ὠφελοῦμαι, ὅσον ἡδυνάμην, ἀπὸ τὰς συνομιλίαις τῶν ἀνθρώπων. Ἐπείσθην δὲ περὶ τῆς ἐξῆς ἀληθείας: ὅτι εἰμπορεῖ τις νὰ μείνῃ δέκα ἔτη, τριάκοντα, τεσσαράκοντα ἐν τινὶ ξένῃ πόλει, ἀλλ' ἂν δὲν καταβάλῃ εὐθύς ἐξ ἀρχῆς κόπον, ἐὰν ἐπὶ πολλὸν καιρὸν δὲν ἐξακολουθήσῃ σπουδάζων, ἐὰν δὲν στέκῃ πάντοτε, ὅπως ἔλεγεν ὁ Ζούστης «μὲ τὰ μάτιχ ὀλάνυχτα», ἢ δὲν θὰ μάθῃ ποτὲ νὰ ὁμιλῇ τὴν γλῶσσαν, ἢ θὰ τὴν ὁμιλῇ πάντοτε κακῶς. Ἐγνώρισα ἐν Μαδρίτῃ Ἰταλοὺς γέροντας, οἱ ὁποῖοι ἔμεινον ἐν Ἰσπανίᾳ ἐκ τῆς πρώτης νεότητός των καὶ οἱ ὁποῖοι ὠμίλουν φρικωδῶς τὴν Ἰσπανικὴν.

Μεταβαίνων ἀπὸ τὴν γλῶσσαν εἰς τὸν οὐρανίσκον, ἐχρεώσθην νὰ καταβάλω πολλὴν θέλησιν, ὅπως συνειθίσω εἰς μερικὰ ἐμβάσματα, καρυκεύματα καὶ ροφήματα τῆς Ἰσπανικῆς μαγειρικῆς, καὶ ἐπὶ τέλους τὸ κατῴρθωσα.

Οἱ Γάλλοι, οἵτινες, ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς μαγειρικῆς, εἶνε δύστροποι, ὡς παιδιὰ κακοσυνειθισμένα, κατακρίνουσι πολὺ τοὺς Ἰσπανοὺς. Ὁ Δουμάς λέγει ὅτι ἐν Ἰσπανίᾳ ὑπέφερν ἐκ πείνης. Βιβλίον τι περὶ Ἰσπανίας, ὅπερ ἔχω πρὸ ὀφθαλμῶν, λέγει ὅτι οἱ Ἰσπανοὶ ζῶσι μόνον μὲ μέλι, μὲ μύκητας, μὲ αὐγὰ καὶ μὲ κοιλίας. Πλάτη. Εἰμποροῦν καὶ αὐτοὶ νὰ εἰποῦν τὸ ἴδιον διὰ τὴν ἰδικήν μας μαγειρικὴν. Ἐγνώρισα πολλοὺς Ἰσπανοὺς, οἱ ὁποῖοι ἀηδίαζον βλέποντες ἄλλους νὰ τρώγῃσι μακαρόνια μὲ σάλτσα. Ἀγαποῦν

ὀλίγον τοὺς πλακοῦντας, κάμνουν κατάχρησιν εἰς τὸ λίπος, ἀρτύουν ὀλίγον δυνατὰ τὰ φαγητὰ των, τοῦτο εἶνε ἀληθές, ἀλλὰ δὲν παραδέχομαι ὅτι ἐκ τούτου ἐκόπη ἡ δρεξίς τοῦ Δουμά.

Εἶνε ἀριστοτέχναι, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν γλυκισμάτων. Τὸ δὲ ἐθνικὸν αὐτῶν φαγητόν, τὸ puchero, ὡς τὸ ὀνομάζου, τρωγόμενον ὅλας τὰς ἡμέρας παρ' ὧν, καθ' ὅλην τὴν χώραν, ἀληθῶς τὸ καταβροχθίζου μετὰ ροσσινείου λαιμαργίας.

Τὸ puchero εἶνε εἰς τὴν μαγειρικὴν τέχνην ὅ,τι εἶνε εἰς τὴν φιλολογίαν μία ἀνθολογία. Εἶνε ὀλίγον ἀπ' ὅλα καὶ ἀπὸ ὅ,τι ὑπάρχει καλλίτερον. Ἐν καλὸν τεμάχιον βοείου κρέατος βραστοῦ ἀπαρτιζομεν οἶοναι τὸν πυρῆνα τοῦ ἐδέσματος· πέριξ, μία πτέρυξ ὀρνιθίου, ὀλίγον chorizo, λίπος χοίρειον, λαχανικά, χοιρομήριον· κάτω δέ, ἄνω καὶ εἰς ὅλα τὰ διάμεσα, garbanzos. Οἱ λαιμαργοὶ προφέρουσι μετ' εὐλαθείας τὸ ὄνομα garbanzos. Εἶνε δὲ ταῦτα εἶδος τι ἐρεβίνθων, ἀλλὰ μεγαλείτερα, τρυφερώτερα, γευστικώτερα. Ἐρεβίνθοι, θὰ ἔλεγεν ἰδιότροπός τις, πεσόντες ἐδῶ κάτω ἀπὸ κόσμον ἄλλον, ὅπου ἡ βλάστησις θερμαίνεται καὶ ζωογονεῖται ἀπὸ ἥλιον ἰσχυρότερον.

Αὐτὸ εἶνε τὸ κοινὸν puchero, ἀλλ' ἐκάστη οἰκογένεια τὸ τροποποιεῖ ἀναλόγως τοῦ βαλαντίου. Ὁ πτωχὸς ἀρκεῖται εἰς τὸ κρέας καὶ τὰ garbanzos ὁ πλούσιος προσθέτει χίλια ἄλλα ἐξαίρετα πράγματα. Συνήθως αὐτὸ καὶ μόνον ἀποτελεῖ ὁλόκληρον τὸ γεῦμα, διὰ τοῦτο πολλοὶ δὲν τρώγουν τίποτε ἄλλο. Ἐν καλὸν puchero καὶ μία φιάλη Val de peñas εἶνε ἀρκετὰ δι' οἰονδήποτε. Διὰ τὰ πορτοκάλλια, διὰ τὰς σταφυλὰς τῆς Μαλάγας, τοὺς ἀσπαράγους, τὰς ἀγκινάρας καὶ πᾶν εἶδος λαχανικῶν καὶ ὀπωρῶν δὲν λέγω τίποτε, διότι πάντες ἤξευρον, ὅτι ἐν Ἰσπανίᾳ εἶνε κάλλιστα καὶ ὠραιοτάτα. Ἐν τούτοις, οἱ Ἰσπανοὶ τρώγουν ὀλίγον, καίτοι δὲ εἰς τὴν μαγειρικὴν αὐτῶν ὑπερέχει τὸ πέπερι, τὸ ἰσχυρὸν ἐμβαμμα, τὸ ἀλμυρὸν κρέας, καίτοι τρώγουν τὰ chorizos, τὰ ὁποῖα, ὡς αὐτοὶ λέγουσιν, levantan las piedras, ἦτοι καίουν τὰ ἐντόσθια, ἐντούτοις πίνουν πολὺ ὀλίγον οἶνον.

Μετά τὰ ἐπιδόρπια, ἀντὶ νὰ καθίσουν ἐκεῖ πίνοντες ὀλίγον κατ' ὀλίγον καμμίαν φιάλην, πίνουν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καφὲ καὶ γάλα, σπανίως δὲ τὴν πρωτὴν πίνουσιν οἶνον.

Εἰς τὰς κοινὰς τραπέζας τῶν ξενοδοχείων δὲν εἶδον ποτὲ ἕνα Ἰσπανὸν νὰ κενώσῃ τὴν φιάλην, ἐμὲ δέ, ὁ ὁποῖος τὴν ἐκένουν, μὲ παρετήρουν μετ' ἐκπλήξεως καὶ μὲ θεώρουν ὡς σκηνδελώδη οἰνοπότην.

Εἶνε σπάνιον ἐν Ἰσπανίᾳ, καὶ κατ' αὐτὰς ἀκόμη τὰς ἐορτάς, νὰ συναντήσῃ τις ἕνα μέθυσον, ἀκριβῶς δὲ διὰ τοῦτο, μὲ ὅλον τὸ θερμὸν αἷμα τῶν κατοίκων, τὸ ἐλεύθερον ἐμπόριον τῶν μαχαιρῶν καὶ τῶν ἐγχειριδίων, συμβαίνει πολὺ ὀλιγώτεροι ἐρίδες μετὰ τραυμάτων καὶ φόνων ἐν Ἰσπανίᾳ παρ' ὅτι νομίζει τις.

Ἀρῶν εὐρέθη ἡ οἰκία καὶ τὸ μαγειρεῖον δὲν μοὶ ἔμεινε πλέον ἄλλη φροντίς ἢ νὰ περιέλθω τὴν πόλιν μὲ τὸν Ὀδηρὸν ἐν τῷ θυλακίῳ καὶ τὸ σιγάρον εἰς τὸ στόμα.

«... mestier facile e piano»¹.

Τὰς πρώτας ἡμέρας δὲν ἡδυνάμην ν' ἀπομακρυνθῶ ἀπὸ τὴν πλατεῖαν τῆς Puerta del Sol, ἔμεινον ἐκεῖ ἐπὶ ὥρας

ὀλοκλήρους καὶ διεσκέδαζον τόσον, ὥστε θὰ διηρχόμην εὐχαρίστως ἐκεῖ ὀλόκληρον τὴν ἡμέραν.

Εἶνε πλατεῖα ἀνταξία τῆς φήμης της, ὅχι τόσον διὰ τὴν εὐρύτητα καὶ τὴν ὠραιότητα αὐτῆς, ὅσον διὰ τοὺς ἀνθρώπους, διὰ τὴν ζώην, διὰ τὴν ποικιλίαν τοῦ θεάματος, ὅπερ παρουσιάζει καθ' ὅλας τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας.

Δὲν εἶνε ὅπως αἱ λοιπαὶ πλατεῖαι· εἶνε ἐνταυτῷ αἰθουσα, περίπατος, θέατρον, ἀκαδημία, κήπος, πεδῖον στρατιωτικῶν γυμνασίων, ἀγορά.

Ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς τῆς ἡμέρας μέχρι τῆς πρώτης μετὰ τὸ μεσονύκτιον ὥρας, τόση συγκέντρωσις ἀνθρώπων παρατηρεῖται, τόσον πλῆθος λαοῦ πηγαίνει καὶ ἔρχεται διὰ τῶν δέκα μεγάλων ὁδῶν, οἱ ὅποιοι ἀρχίζουσι ἀπ' ἐκεῖ, τόση πολλὴ κίνησις ἀμαζῶν γίνεται, ὥστε σὲ καταλαμβάνει ζάλη.

Ἐκεῖ κλείουσιν οἱ ἔμποροι τὰς συμφωνίας των, ἐκεῖ οἱ ἀεργοὶ δημαγωγοί, ἐκεῖ οἱ ἀνευ θέσεως ὑπάλληλοι, οἱ γέροντες συνταξιούχοι, οἱ κομποὶ νεανίαι. Ἐκεῖ κερδοσκοποῦσιν, ὁμιλοῦν περὶ πολιτικῆς, ἐρωτεύονται, περιπατοῦν, ἀναγινώσκουν ἐφημερίδας, καταδιώκονται οἱ ὀφειλέται, ζητοῦνται οἱ φίλοι, παρασκευάζονται αἱ κατὰ τῶν κυβερνήσεων διαδηλώσεις, χαλκεύονται αἱ ψευδεῖς εἰδήσεις, αἱ ὅποια καίμουν τὸν γύρον τῆς Ἰσπανίας, ἐπινουοῦνται τὰ σκανδαλώδη χρονικά τῆς πόλεως.

Ἐπὶ τῶν πεζοδρομίων, τὰ ὅποια εἶνε τόσον εὐρύχωρα, ὥστε νὰ δύνανται νὰ περιλάβωσι τέσσαρες ἀμάξαι κατὰ μέτωπον βαينوῦσας, πρέπει νὰ ἀνοίγῃ τις διὰ τῆς βίας τὴν δίοδον. Ἐν τῷ χώρῳ μιᾶς λιθίνης πλατὸς βλέπετε ἓνα κλητῆρα, ἓνα πωλητὴν πυρείων, ἓνα μεσίτην, ἓνα ἐπαίτην, ἓνα στρατιώτην, ὅλους εἰς ἓν σύμπλεγμα.

Διέρχονται ὁμάδες μαθητῶν, ὑπηρέτριαι, στρατηγοί, ὑπουργοί, χωρικοί, toreros (ταυρομάχοι), κυρίαι. Ἀλλοῦται ἐνδεεῖς, οἱ ὅποιοι σὰς ζητοῦν ἐλεημοσύνην κρυφὰ εἰς τὸ οὖς, διὰ νὰ μὴ τοὺς ἴδωσι, μεσῖται, οἱ ὅποιοι σὰς προσβλέπουν μὲ ὄμμα ἐρωτηματικόν, γυναῖκες ἐλαφραί, αἱ ὅποιαί σὰς ὠθοῦν μὲ τὸν ἀγκῶνα. Πανταχόθεν πῖλοι ἐναέριοι, μειδιάματα, χειραψίαι, χαιρετισμοὶ εὐθυμοί, φωναὶ· βάρδα ἐμπρός, ἀχθοφόρων φορτωμένων καὶ μικρεμπόρων μὲ τὸ φορητὸν ἐργαστήριόν των εἰς τὸν λαϊκόν, κρυγαὶ ἐφημεριδοπωλῶν, ὁξείαι φωναὶ ὑδροπωλητῶν, ἦχοι κεράτων τῶν λεωφορείων, κύποι μαστιγίων τῶν ἀμαζῶν, κρότοι ξιφῶν, κρούσεις κιθάρας, ἄσματα τυφλῶν.

Ἐπειτα διαβαίνουναι τὰ συντάγματα μὲ τὰς μουσικὰς των, διέρχεται ὁ βασιλεὺς, καταβρέχεται ἡ πλατεῖα μὲ κρουνοὺς ὕδατος, ἐξακοντιζομένους ὑψηλὰ καὶ διασταυρομένους εἰς τὸν ἀέρα, ἔρχονται οἱ κομιστὰι τῶν προγραμμάτων ὅπως ἀναγγεῖλωσι τὰς θεατρικὰς παραστάσεις, εἰσβάλλουσι σμήνη ἀγυιοπαίδων μὲ δέσμας παρασημασμάτων, ἐξέρχεται στράτευμα ὑπαλλήλων ἀπὸ τὰ ὑπουργεῖα, ξαναπερνοῦν αἱ στρατιωτικαὶ μουσικαί, τὰ ἐργαστήρια φωτίζονται, τὸ πλῆθος γίνεται πυκνότερον, αἱ ὥθήσεις τῶν ἀγκῶνων πολλαπλασιάζονται, αὐξάνει ἡ βοή, ὁ θόρυβος, ἡ κίνησις. Καὶ δὲν εἶνε κίνησις λαοῦ πολυασχόλου. Εἶνε ζωηρότης ἀνθρώπων φειδῶν, εἶνε εὐθυμία ἀπόκρεων, ἀργία ἀνήσυχος, ἀναβρασμός, πυρετὸς ἡδονῆς, ὅστις σὰς καταλαμβάνει καὶ σὰς κρατεῖ ἐκεῖ ἡ σὰς· παρακινεῖ νὰ γυρίζετε ὡς τυλιγὰδι, χωρὶς νὰ σὰς ἀφίνη νὰ ἐξέλθετε ἀπὸ τὴν πλατεῖαν. Περιέρχεται οὐδέποτε κουραζομένη, εὐχάριστος πόθος νὰ διέρχεσθε ἐκεῖ τὰς ὥρας σας τερπόμενοι, περὶ οὐδενὸς νὰ σκέπτεσθε, νὰ ἀκούετε φλυαρίας, νὰ μωρολογῆτε, νὰ γελᾶτε. Τοιαύτη εἶνε ἡ περίφημος πλατεῖα τῆς Πύλης τοῦ Ἡλίου.

Μίαν ὥραν ἀρκεῖ νὰ μείνῃ τις ἐκεῖ, διὰ νὰ γνωρίσῃ ἐξ ὀψεως, ὑπὸ τὰς διαφόρους αὐτοῦ ἐπόψεις τὸν λαὸν τῆς Μαδρίτης.

Ἡ κατωτέρα τάξις τοῦ λαοῦ ἐνδύεται ὅπως εἰς τὰς μεγάλας ἡμῶν πόλεις· οἱ δὲ τῆς ἀνωτέρας τάξεως κύριοι,

ἐὰν ἀφαιρέσητε τὸν μανδύαν, τὸν ὅποιον φέρουσι τὸν χειμῶνα, ἀκολουθοῦσι τὸν συρμὸν τῶν Παρισίων, καὶ εἶνε πάντες ἀπὸ τοῦ δουκὸς μέχρι τοῦ τελευταίου ὑπαλλήλου, ἀπὸ τοῦ ἀγενεῖου νέου, μέχρι τοῦ κλονιζομένου γέροντος, μετ' ἀκρας ἐπιμελείας, κομψότητος καὶ καθαριότητος ἐνδεδυμένοι, μὲ ἀρώματα, μὲ χειρόκτια, ὡς νὰ ἐξῆλθον τὴν στιγμήν ἐκείνην ἀπὸ τοῦ καλλωπιστήριον.

ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ὁμοιάζουσι τοὺς Νεαπολίτας· ὠραῖαι μαῦραι κόμαι, πῶγωνες περιποιημένοι, χεῖρες καὶ πόδες γυναικεῖοι. Σπανίως βλέπετε πῖλους χαμηλοῦς, ὅλοι ὑψηλοί, καὶ ἔπειτα ράβδοι, ἀλύσεις, ἀρτήματα, καρφίδες καὶ ταινίαι εἰς τὰς κομβιοδόχας κατὰ χιλιάδας.

Αἱ κυρίαι, ἐξαίρουμένων ἑορτασίων τινῶν ἡμερῶν, ἐνδύονται ἐπίσης κατὰ τὸν γαλλικὸν τρόπον. Αἱ γυναῖκες τῆς μεσαίας τάξεως φέρουσιν ἀκόμη τὸ χλανίδιον. Τὰ ἀρχαῖα μεταξωτὰ ὑποδήματα, ἡ peinetas¹, τὰ ζωηρὰ χρώματα, τὸ ἐθνικὸν ἔνδυμα, ἐν ἐνὶ λόγῳ, ἐξέλιπε.

[Ἐπεται συνέχεια].

Π. Α. ΒΑΛΒΗΣ

ΜΗΤΣΟΥ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΚΟΥΛΙΑ ΤΗΣ ΚΥΡΑΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ

Ἦτο ψυχρά, συννεφώδης ἡ δευτέρα ἡμέρα τῶν Χριστουγέννων, καθ' ἣν ὁ καχεκτικὸς πορθμεὺς τοῦ Ἀσπροποτάμου, μᾶς διεπόρθμευσε μὲ τὴν περαταριάν του ἐκ τῆς Αἰτωλικῆς εἰς τὴν ἀντίπεραν ὄχθην τοῦ χωρίου τῆς Κατοχῆς. Ἡ νύξ εἶχε προηγηθῇ βροχερά, καὶ τὸ ἔδαφος ἀνέειδε βαρεῖας ἀναθυμιάσεις, ὑπὸ τὴν ὑγρὰν του ἐπιφάνειαν. Ἐγγὺς σχεδὸν τῶν χειλέων τοῦ ἀργυροδίνου Ἀχελῷου εἶνε ἐμπεπηγμένοι αἱ πρῶται καλύβαι τοῦ χωρίου, ἐκτισμένου ἀνωφερῶς ἐπὶ πετρώδους λόφου. Ἀπὸ μακρὰν ἀκόμη τὸ βλέμμα προσπίπτει ἐπὶ ἐρειπωμένου τινὸς κτιρίου, δεσπόζοντος ὅλων τῶν ἄλλων οἰκιῶν ἐπὶ τῆς κορυφῆς βράχου. Ἡ ἐρυθρωπὴ καὶ πένθιμος ἀποψὶς του μοὶ ἔφερεν εἰς τὸν νοῦν τοὺς φανταστικούς ἐκείνους πύργους τοῦ μεσαιῶνος, καὶ ἡ πυκνὴ ὁμίχλη τῆς χειμερινῆς πρωῒας, ἥτις ἐπεκάλυπτε διὰ τοῦ μυστηριώδους πέπλου τῆς ὀλόκληρον τὸ χωρίον, καὶ τὰ μέγιστα βαθύχρωμα σύννεφα, ἅτινα κατήρχοντο πενθίμως ἐπὶ τῶν πέριξ λόφων, ἐνέτειναν ἐπὶ τὰ μέγιστα τὴν πρώτην σκέψιν μου, καὶ ὁ νοῦς μου ὅλος, ἀπορροφηθεὶς ὑπὸ τῆς ιδέας ταύτης, ἀφηρηθῆς πρὸς τὰς ζοφεράς ἐκείνας πτήσεις, καὶ ἐμπνέουσιν οἱ μυστηριώδεις χρόνοι τῶν σταυροφοριῶν. Ἀλλ' αἱ πρῶται γοηταὶ ὕλακαὶ τῶν μολοσσῶν τοῦ χωρίου, οἵτινες ἔτρεξαν πρῶτοι πρὸς ὑπάντησίν μας, μὲ ἠνάγκασαν, μιμούμενος τὸν σύντροφόν μου, ν' ἀφήσω τὰς σκέψεις μου ταύτας εἰς τὴν τύχην των, καὶ νὰ λάβω κα' ἐγὼ προφυλακτικὰ μέτρα, ἀμύνης μέτρα, κατὰ τῆς οὐχὶ πολὺ φιλοξένου ὑποδοχῆς τῶν κυνῶν τοῦ χωρίου, ἀποσπῶν ἐγκαίρως σοβαρὸν πάσσαλον ἐκ παρατυχούσης τινὸς ἐκεῖ αἱμασίας. Τὸ χωρίον κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἡσυχολεῖτο εἰς τὰς Χριστουγεννιάτικας εὐωχίας του. Ἡκούοντο συνεχῶς οἱ ὀξεῖς, παρατεταμένοι γουλλισμοὶ τῶν σφαζομένων χοίρων, τοῦ ἰδιαιτέρου αὐτοῦ θύματος κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις. Πυκνοὶ δὲ καπνοὶ ἀνελίσσοντο ἐκ τῶν στεγῶν τῶν καλυβῶν χαρμολύνης πρὸς τὸν σκυθρωπὸν οὐρανόν. Τὰ δένδρα τῶν κήπων καὶ τῶν ἀγρῶν, ἐξέτεινον γυμνοὺς, σκελετώδεις τοὺς κλάδους των πέριξ. Μόνον πρῶτοιμιοι τινες ἀμυγδαλιές, ἥπλωνον δροσοστόλιστον τὴν ὀλόλευκον στολὴν των πρὸς τοὺς φαειροὺς πτερυγισμοὺς τῶν μικρῶν σπίνων. Χωρικάι τινες

¹ Εἶδος κτενίου.